

154. Perjantaina 28 päivänä marraskuuta 1997

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely

1) Hallituksen esitys Arabiemiraattien liiton kanssa tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 5172

Hallituksen esitys 187/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 32/1997 vp

2) Hallituksen esitys Brasilian kanssa tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ”

Hallituksen esitys 188/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 33/1997 vp

3) Hallituksen esitys Intian kanssa tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä 5173

Hallituksen esitys 189/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 34/1997 vp

4) Hallituksen esitys laiksi kirkkolain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 196/1997 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 21/1997 vp

5) Hallituksen esitys laiksi kansanterveyslain muuttamisesta 5173

Hallituksen esitys 167/1997 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 23/1997 vp

Toinen käsittely

6) Hallituksen esitys laiksi ulkomaalaisrekisteristä 5174

Hallituksen esitys 206/1997 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 23/1997 vp

7) Hallituksen esitys kiinteistörahastolaiksi ”

Hallituksen esitys 77/1997 vp
Talousvaliokunnan mietintö 31/1997 vp

8) Hallituksen esitys laeiksi työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1998, vuodelta 1998 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta ja työttömyyskassalain 25 ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 150/1997 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 27/1997 vp

9) Hallituksen esitys kirjanpitolain ja laeiksi osakeyhtiölain 11 ja 12 luvun ja osuuskuntalain 79 c §:n muuttamisesta ... 5183

Hallituksen esitys 173/1997 vp
Talousvaliokunnan mietintö 32/1997 vp
Lakialoite 39/1997 vp

Mietintöjen pöydällepano

10) Hallituksen esitys laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta 5183

Hallituksen esitys 111/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 35/1997 vp
Lakialoite 5, 6, 10, 32, 43, 85, 100, 118/1997 vp
Toivomusaloite 13, 20, 21, 35, 40/1996 vp, 33, 37, 51, 52, 60/1997 vp

11) Hallituksen esitys energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta ..

Hallituksen esitys 194/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 36/1997 vp
Lakialoite 114/1997 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenuudossa merkitään poissa oleviksi toinen varapuhemies Törnqvist sekä edustajat Aho, Alho, Andersson C., Antvuori, Biaudet, Holopainen, Huotari, Jaakonsaari, Jansson, Kanerva S., Kankaanniemi, Kautto, Kempainen, Koistinen, Koskinen H., Leppänen P., Lindén, Manninen, Markkula-Kivisilta, Myllyniemi, Nikula, Pekkarinen, Pohjola M., Polvi, Rehn, Rehula, Saapunki, Saari, Tahvanainen, Tiilikainen, Tiuri ja Veteläinen.

Ilmoitusasiat:**Lomanpyynnöt**

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien takia ed. C. Andersson sekä yksityisasioiden takia edustajat Alho, Antvuori, Holopainen, Huotari, Kautto, Koistinen, H. Koskinen, Pekkarinen, Rehn ja Saari.

Uudet hallituksen esitykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 229 ja 230.

Kirjalliset kysymykset

Merkitään saapuneiksi vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 941, 981, 984, 987, 993, 997, 1002, 1003, 1008, 1010, 1012, 1013, 1016, 1018, 1022, 1027, 1030, 1032, 1037, 1039, 1040 ja 1056.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys Arabiemiraattien liiton kanssa tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys 187/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 32/1997 vp

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta, joka voidaan nyt hyväksyä tai hylätä, ja lopuksi ainoassa käsittelyssä valtiovarainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvästä ehdotuksesta, joka koskee sopimuksen niiden määräysten hyväksymistä, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvä ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys Brasilian kanssa tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys 188/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 33/1997 vp

P u h e m i e s : Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen pääte-
tään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta,
joka voidaan nyt hyväksyä tai hylätä, ja lopuksi
ainoassa käsittelyssä valtiovarainvaliokunnan
mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvästä
ehdotuksesta, joka koskee sopimuksen niiden
määräysten hyväksymistä, jotka vaativat edus-
kunnan suostumuksen.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan
päättäneeksi.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnön ensim-
mäiseen ponteen sisältyvä ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

**3) Hallituksen esitys Intian kanssa tulo- ja varalli-
suusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen
välttämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamista
koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväk-
symisestä**

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys 189/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 34/1997 vp

P u h e m i e s : Ensin sallitaan keskustelu
asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen pääte-
tään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta,
joka voidaan nyt hyväksyä tai hylätä, ja lopuksi
ainoassa käsittelyssä valtiovarainvaliokunnan
mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvästä
ehdotuksesta, joka koskee sopimuksen niiden
määräysten hyväksymistä, jotka vaativat edus-
kunnan suostumuksen.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan
päättäneeksi.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnön ensim-
mäiseen ponteen sisältyvä ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

**4) Hallituksen esitys laiksi kirkkolain muuttami-
sesta**

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 196/1997 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 21/1997 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty
lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan
päättäneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

**5) Hallituksen esitys laiksi kansanterveyslain
muuttamisesta**

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 167/1997 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 23/1997
vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty
lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Kat-
soin vielä aiheelliseksi tässä kohdin kiinnittää
huomiota kansanterveyslain muuttamiseen, kos-
ka kysymyksessä on ympäristöterveydenhuolto,
terveydensuojelu, niin kuin Euroopan yhteisön
lainsäädännön termi kuuluu.

Arvoiset kansanedustajat! Ympäristötervey-
denhuolto on viime aikoina jäänyt usein hiukan
varjoon talouselämän vaatimusten ja niiden on-
gelmien suhteen, joita jättiyöttömyys maassam-
me aiheuttaa. Tämäkin laki omalta pieneltä osal-
taan on kuitenkin edesauttamassa sitä, että ter-
veydensuojelu toimisi paremmin ja sitä pystyttäi-
siin tässä maassa toteuttamaan.

Kuitenkin viime vuosien aikana kunnissa, jot-
ka ovat tässä tekijöinä, on mahdollisuuksia ym-
päristöterveydensuojelun ja yleensä terveyden-

suojelun suhteen heikennetty. Muun muassa lautakuntia on lakkautettu, joiden työalueeseen nämä asiat ovat kuuluneet. Tämän lisäksi ympäristönsuojelun tehtävät on monesti eriytetty ympäristöterveydenhoidon tehtävistä. Kuitenkin nämä kuuluvat oleellisella tavalla yhteen.

Näin ollen kun asiaa nyt viedään lopulliseen päätökseen, haluan lähettää viestiä nimenomaan kuntatasolle sen suhteen, että siellä kannettaisiin vastuuta erittäin tärkeästä asiasta, ympäristöterveydensuojelusta. Toteaisin, että Suomessa kuitenkin on suhteellisen puhdas ympäristö, joka on myös taloudellisessa mielessä Suomelle kilpailuvaltti kansainvälisessä taloudessa, jolloin nämä asiat eivät myöskään, arvoisa puhemies, ole ristiriidassa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Hallituksen esitys laiksi ulkomaalaisrekisteristä

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 206/1997 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 23/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 23. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—4 § ja 1 luvun otsikko, 5—9 § ja 2 luvun otsikko, 10 ja 11 § ja 3 luvun otsikko sekä 12 ja 13 § ja 4 luvun otsikko, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys kiinteistörahastolaiksi

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 77/1997 vp
Talousvaliokunnan mietintö 31/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 31. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—6 § ja 1 luvun otsikko, 7—14 § ja 2 luvun otsikko, 15 § ja 3 luvun otsikko, 16—18 § ja 4 luvun otsikko, 19—23 § ja 5 luvun otsikko sekä 24—32 § ja 6 luvun otsikko, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Hallituksen esitys laeiksi työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1998, vuodelta 1998 perittävästä palkansaaajan työttömyysvakuutusmaksusta ja työttömyyskassalain 25 ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 150/1997 vp
Sosiaali- ja terveystalouden valiokunnan mietintö 27/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystalouden valiokunnan mietintö n:o 27. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

E d. L ä m s ä : Arvoisa puhemies! Kysymyksessä on työnantajien työttömyysvakuutusmaksu. Työttömyys on säilynyt huolestuttavan korkealla tasolla. Työttömyysetuudet ovat sen vuoksi edelleen huomattavan suuret, noin 23—24 miljardia markkaa vuositasolla. Kun varsinaisen työttömyysturvan lisäksi otetaan huomioon työvoimapolitiittinen koulutustuki ja työeläkeisiin tätä kautta ohjattava rahoitus, valtion osuus näistä menoista on noin puolet, työnantajien osuus lähes 40 prosenttia, kassojen osuus noin kolme prosenttia ja palkansaaajien työttömyysvakuutusmaksulla kerättävä osuus on noin 15 prosenttia.

Työttömyyden kansantaloudelliset kustannukset ovat siis erittäin korkeat, inhimillisistä kustannuksista puhumattakaan. Tilanteen korjaamiseksi ensisijaiset toimenpiteet onkin koh-

dennettava työttömyyden vähentämiseen. Sekä työllistämisen että työllistymisen edellytyksiä on parannettava.

Keskustan mielestä työllisyyden kohentamiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että vahvistetaan erityisesti pienen ja keskisuuren yritystoiminnan toimintaedellytyksiä. Tämä edellyttää useiden samanaikaisten toimenpiteiden kokonaisuutta. Yksi osa tätä kokonaisuutta on se, että pienten ja keskisuuren yritysten työnantajamaksurasitusta kevennetään. Niin sanottuihin välillisiin kustannuksiin kuuluvat myös kyseessä olevat työttömyysvakuutusmaksut.

Pitkällä tähtäyksellä tarvitaan koko työttömyysturvarahoituksen uudelleen tarkastelua. Tässä vaiheessa onkin kiinnitettävä huomiota työnantajamaksun rasiuksen jakautumiseen eri kokoisten ja erilaisten maksukyvn omaavien yrityksiä välillä. Pääomavaltaiten suuryritysten maksukyky on oleellisesti parempi kuin pienten työllistävien yritysten, joita palkkasumman mukaan määräytyvät maksut rasittavat suhteellisesti enemmän.

Keskusta on jo aiemmin esittänyt työnantajien työttömyysvakuutusmaksun selkeämpää porrastamista työvoimavaltaiten pienyritysten hyväksi, mutta hallitusryhmät ovat tämän esityksen torjuneet. Tulos on näkyvässä edelleen heikkona työllisyystilanteena. Nyt olisi korkea aika tehdä kädenojennus niille sekä tuotannollisessa toiminnassa että palvelualoilla oleville pienyrityksille, joiden harteille yhteiskunta on asettanut suurimmat odotukset työllistämisen lisäämiseksi. Työllistäminen ei voi olla motivoivaa, jos se välittömästi merkitsee myös huomattavaa välillisten kustannusten lisääntymistä.

Katsomme, että työnantajien työttömyysvakuutusmaksu tulee porrastaa jyrkemmin pienyrityksiä suosivaksi, mutta kokonaisuudessaan kustannusneutraalisti. Mallimme on seuraava:

Työttömyysvakuutusmaksua ei peritä lainkaan, jos työnantajan maksama palkkasumma on alle kuusi miljoonaa markkaa vuodessa. Palkkasumman ollessa 6—60 miljoonaa markkaa vuodessa maksu olisi 3,9 prosenttia. Palkkasumman ollessa yli 60 miljoonaa markkaa maksu olisi 5 prosenttia.

Arvoisa puhemies! Lain yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulemme esittämään pykäläkohtaisia muutosta.

Ed. H y s s ä l ä : Arvoisa rouva puhemies! Kannatan ed. Lämsän tekemää esitystä ja viitataan vastalauseeseen, jonka keskustan ryhmä on

jättänyt. Tämä sen takia, että työttömyyttä katsotaan yrittäjien piirissä alennettavan selkeästi välillisiä työvoimakustannuksia alentamalla. Tämä on myös eurooppalainen suuntaus ja näkemys ja tähän pitäisi mielestäni myös Suomessa pyrkiä. Juuri nytkin yrittäjiltä on tullut viestejä uuden tupon jälkeen, että yrittäjien maksurasitus kohtuuttomasti lisääntyy ja sitä kautta työllistämismahdollisuudet pienenevät. Tämän takia yrittäjille olisi nyt aika tehdä kädenojennus ja muuttaa maksurakennetta esittämällämme tavalla. Työttömyyden alentamisen luulisi olevan kaikkien tässä salissa olevien edustajien yhteinen asia.

Ed. K a l l i s : Arvoisa rouva puhemies! Työttömyysvakuutusmaksuja perittiin vuonna 1995 työnantajilta yli 9 miljardia markkaa. Me tiedämme, että työttömyysvakuutusmaksulla rahoitetaan työttömien päivärahaa, eli työnantajilta peritään maksu, joka menee kassaan, josta se menee työttömälle. Tämä on tietenkin erittäin hyvä, eihän työtöntä voi jättää ilman turvaa. Nämä prosentit ovat kuitenkin aika pieniä, joten niillä ei ole yksittäisen työnantajan kannalta kovin suurta merkitystä. 0,9 prosenttia palkoista merkitsee tuollaiselle kolmen työntekijän työnantajalle noin 300 markkaa kuukaudessa eli vuositasolla noin 3 500 markkaa. Suuremmalle työnantajalle merkitys on tietenkin huomattavampi, kun prosentti on 3,9 ja palkkoja maksetaan enemmän.

Joka tapauksessa työttömyysvakuutusmaksun periminen tässä muodossa ei missään nimessä edistä työllisyyttä. Se korvaa osittain työttömyyden aiheuttamat vahingot. Mutta kaikkein viisainta olisi käyttää sitä työllisyyden edistämiseen, kun kaikki tutkimukset, mitä Oecd ja Euroopan unionin komissio ovat tehneet, osoittavat, että välillisten palkkamenojen alentaminen vaikuttaa eniten ja parhaiten ja nopeimmin työllisyyteen.

Kristillinen liitto on monta monta vuotta ilmoittanut, että meidän pitäisi siirtyä sellaiseen järjestelmään, jossa annettaisiin työnantajalle vaihtoehto: Joko työnantaja maksaa nämä työttömyysvakuutusmaksut tai samalla summalla työllistää. Se tarkoittaa sitä, että työttömyysvakuutusmaksu ei menisi kassaan vaan se menisi suoraan työttömälle ja työtön tekisi sitä vastaan työtä. Kun kansantalouden kannalta tätä summaa tarkastellaan — sanoin, että se oli vuonna 1995 yli 9 miljardia — niin se tarkoittaa käytännössä sitä, että tuolla summalla olisi voinut työl-

listää 90 000 työntekijää, 90 000 työtöntä 100 000 markan vuosipalkalla. (Ed. Immonen: Miksei työllistetty?) — Miksei työllistetty? Hyvä kysymys. Sen takia, että laki ei ole sellaista vaihtoehtoa antanut, mutta pitäisi muuttaa laki sellaiseen suuntaan, että työnantajalla olisi tämä mahdollisuus.

Mehän annamme verovelvollisille erilaisia etuja ehdolla, että he jotakin tekevät; kun maksavat korkoa, niin korot saa vähentää verotuksessa. (Vasemmalta: Ei nykyään enää!) — Aivan varmasti saa. Nyt edustaja on pudonnut kärryiltä, jos hän väittää, ettei korkoja saa vähentää verotuksessa. (Ed. Elo: Ei samassa määrin!) — Ei samassa määrin kuin aikaisemmin, mutta saa edelleen vähentää.

Työttömyysvakuutusmaksun tekeminen vaihtoehtoiseksi tällä tavalla vaikuttaisi välittömästi työllisyyteen. Olen melko varma, että tästä maasta ei löydy kovin monta työnantajaa, jotka valitsisivat vaihtoehdon: maksan kassaan, josta se sitten siirtyy työttömälle. Mieluummin he maksaisivat tämän summan työttömälle ja saisivat vastikkeena työsuorituksen. Tämä ei ole mitenkään hankala käytännössä toteuttaa. Jotkut sanovat, että se lisää byrokratiaa ja on vaikea valvoa. Sitä ei ole ollenkaan vaikea valvoa. Aivan niin kuin kirjanpitoon pannaan tositteita, pannaan tästäkin tositteita, että on työllistänyt.

Meidän esittämämme mallia voi tietenkin jaloistaa monellakin tavalla, jos ei sitä tässä muodossa haluta hyväksyä, mutta kaikkein tärkeintä olisi ennakkoluulottomasti siirtyä tällaiseen järjestelmään. Minä tiedän, että vastustajat sanovat, että tuo on verorahojen käyttämistä työllistämiseen, ja se pitää tietenkin paikkansa: se on verorahojen käyttämistä työllistämiseen. Mutta niinhän tänäkin päivänä käytetään verorahoja työllistämiseen ja käytetään myös verorahoja siihen, ettei tarvitse mitään vastiketta työttömyysrahasta antaa.

Me emme tee mitään omaa esitystä tässä yhteydessä, mutta toivomme tietenkin, että tämä asia, josta niin monta kertaa olemme puhuneet, toteutuisi mahdollisimman pian.

Muuten keskustan tekemä vastalause on mielestäni askeleen parempi kuin hallituksen esitys siinä mielessä, että pientyönantajan kannalta se on edullisempi.

Ed. K u o p p a : Arvoisa puhemies! Työttömyysvakuutusmaksuthan on nyt jo porrastettu. Tosin porrastus voisi olla erityisesti suurten työnantajien kohdalla paljon jyrkempi eli he maksai-

sivat enemmän, mutta en pidä sitä oikeana kehityssuuntana, että esimerkiksi 6 miljoonaan markkaan asti vapautetaan kokonaan näistä maksuista, sillä jos kaikki sosiaaliturvamaksut vapautetaan samalla tavalla, se johtaa yritysten pilkkomiseen sillä tavalla, että palkkasummat jäävät tämän rajan alapuolelle. On selvää, että jostain nämä työttömyysturvamaksut täytyy kerätä. Jos tähän tehdään sellainen reikä, josta yritykset voivat kiertää lakia, silloin ei työttömyysturvamaksuja kerry. Näin ollen mielestäni keskustapuolueen vastalause on tässä suhteessa aika raju ja saattaa johtaa sellaiseen käyttäytymiseen yrityksissä, mitä ei tarkoiteta.

Pienillä yrityksillä voisi olla maksuhelpotus tai maksuvapautus, mutta jos sen kokoisellekin yritykselle, joka työllistää jopa 40—50 työntekijää, annetaan kokonaan maksuvapautus, mielestäni se ei ole oikein. Näin ollen en voi kannattaa keskustapuolueen vastalauseen mukaista esitystä, vaikka siinä olen samaa mieltä, että suuryritykset voisivat maksaa huomattavasti nykyistä enemmän työttömyysvakuutusmaksuja.

Ed. P u h j o : Arvoisa puhemies! Keskustan vastalauseessa oleva malli on kyllä ihan oikean suuntainen, vaikka onkin vähän rajunlainen alapäässä porrastettuna. Tällaista mallia ylipäättään sosiaaliturvamaksujen porrastuksessa pitäisi ajaa enemmän lävitse, koska meillä on automaation aiheuttama pysyvä suurtyöttömyys. Jos tätä aiotaan jollakin tavalla hoitaa, niin EU:n jäsenenä Suomi voi hoitaa omaa sosiaaliturvaansa ihan vapaasti niin kuin se haluaa. Juuri kun otamme huomioon kymmenien miljardien markkojen puhtaat voitot yrityksillä viime vuosina, aivan hyvin olisi varaa niiden kilpailukykyä vähentämättä ottaa aika rajujakin porrastuksia sosiaaliturvamaksun suuntaan vähän samaan tyyliin kuin tässä. Mutta juuri ed. Kuopan mainitsemien keinottelumahdollisuuksien vuoksi en minäkään kannata ainakaan tällä kertaa tämän suuruista porrastusta.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Minä lähdän siitä, että kun täällä on käytetty hienoja puheenvuoroja, niin tällainen vähän tyhmempiinkin sopii mukavasti väriksi tänne sekaan. Oikeastaan olen hiukan samaa mieltä kuin vasemmistoryhmän edustajat Kuoppa ja Puhjo. Nimittäin minä en ymmärrä sitä, että joka työllistää alle 6 miljoonan edestä, siis maksaa palkkoja tällä tavalla, sellainen yritys vapautetaan vallan työttömyysvakuutusmaksusta. Sitten kun mennään yli

60 miljoonan markan, joka työllistää todella paljon, sitä rangaistaan todella kovalla kädellä.

Minun täytyy sanoa niin kuin intiaanipäällikkö Suuri Sarvi: Ugh, en ymmärrä! Enkä ole ymmärtänyt vuosikausiin. Kyllähän tässä jokin pohja täytyy olla, eiväthän nämä esittäjät toki niin tyhmiä voi olla, mutta olen pitkälle samaa mieltä kuin muun muassa ed. Kuoppa, että jos tällä tavalla menetellään, se johtaa siihen, koska maksut ovat aika mittavia, että yritys pilkotaan erilaisiin osiin, joissa jokaiselle osalle tulee oma työnantajansa, ja silloin nautitaan tästä alle 6 miljoonan markan maksuttomasta osuudesta.

Minä en jaksa ymmärtää tätä enkä minäkään voi kannattaa tämmöistä esitystä.

Ed. Soininvaara: Arvoisa puhemies! Minä ajattelin myös kommentoida keskustapuolueen vastalauseita, koska sinänsä on järkevää yrittää etsiä porrastuksia näihin palkkaveroihin, mutta yrityskoon mukaan porrastamisessa ei ole oikein päätä eikä häntää. Keskustapuolueen ehdotus merkitsi korotettuja maksuja tekstiilitehtaille ja alennettuja maksuja pankkiiriliikkeille, jos sitä hieman kärjistää. Porrastus pitäisi tehdä palkkatason mukaan eikä yrityskoon mukaan, silloin se menisi siihen osoitteeseen, mitä tarkoitetaan.

Ed. Kalliksen ehdotus siitä, että työllistämisestä palkittaisiin, se kuulostaa ensimmäisten 15 sekunnin aikana, kun sitä miettii, ihan hyvältä, mutta sitten kun alkaa miettiä, mihin se johtaa käytännössä, toteaa, ettei se ole toteutettavissa. Hän sanoi, että sen perusteella olisi vuonna 95 voitu työllistää 90 000 ihmistä. Vuonna 95 työllistettiin paljon enemmän kuin 90 000 ihmistä, jos katsotaan nettomääräisesti, kuinka monta ihmistä silloin sai työpaikan. Kaikista noista olisi sitten tullut tämä etu. Se kaikkihan pelkästään olisi maksanut paljon enemmän kuin 9 miljardia markkaa, mitä vuonna 95 ilman tätä kannustinta tapahtui. Millä ed. Kallis voi erottaa ne henkilöt, jotka olisivat saaneet työpaikan joka tapauksessa, niistä henkilöistä, jotka saivat työpaikan tämän kannustimen takia? Tässä on se ongelma.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Soininvaaran puheeseen voi yhtyä monessa mielessä. Siinä oli elementtejä, mitkä juuri ovat vaikeutena.

Voi kysyä niinkin päin työttömyysvakuutusmaksun vaikutusta vaikka pienten yritysten osalta, jos se on 0,9 prosenttia palkkasummasta alle 5 miljoonan yrityksissä, niin vaikka se poistetaan

kokonaan, niin kuin vastalauseessa esitetään, onko siinä raja 6 miljoonaa, niin minä en usko, että syntyy yhtään uutta työpaikkaa. Siitä on nimittäin menneisyydestä kokemuksia ihan hyvin. Kun aikaisemmin jo rutkasti alennettiin, kun työttömyys kävi putoamaan eikä tarvinnut näitä maksuja kerätä pari vuotta sitten enää niin paljon, niin mitä se tarkoitti, kun katsotaan yksittäisiä työpaikkoja? Tällä perusteella ei varmasti työllistetty yhtään ihmistä. Se on ihan käytännön todellisuutta.

Tämä on sanahelinää koko juttu. Kyllä tässä muita toimenpiteitä pitää olla ja muita porkkanoita, mutta ei tällä työllistämiseen sinällään ole mitään vaikutusta.

Ed. S a s i : Arvoisa puhemies! Työttömyysvakuutusmaksu sinänsä on nykyisessä muodossaan varsin nurinkurinen. Maksu on korkea silloin, kun on suuri työttömyys, jolloin työnantajan mahdollisuudet maksaa korkeata palkkaa ovat hyvin vajanaiset, ja tällä tavalla työttömyysvakuutusmaksu vuosikymmenen alussa johti osaltaan työttömyyden lisääntymiseen.

On myönteistä se, että rahastoneuvotteluissa nyt on saavutettu tulos myös tältä osin ja ryhdytään keräämään rahastoa, jolla pyritään siihen, että tuo maksu olisi suhteellisen tasainen. Tältä osin voi pitää uutta järjestelmää varsin tarkoituksenmukaisena. Tärkeätä on, että uudessakin järjestelmässä työnantajapuolella olisi kuitenkin maksuporrastus. Nimittäin meillähan on tällä hetkellä työnantajan sosiaaliturvamaksuissa ja työttömyysvakuutusmaksuissa porrastus yrityksen koon tai pääomavaltaisuuden mukaisesti, ja täytyy sanoa, että se oli aikoinaan melkoisen suuri vääntö, että työttömyysvakuutusmaksuun saatiin tämä porrastus. Mutta se on tosiasia, että portaat eivät saa olla liian jyrkkiä, koska jos erot ovat kovin merkittäviä, se johtaa siihen, että yrityksiä aletaan pilkkoa ja syntyy konserneja, joissa on paljon pieniä yrityksiä, ja näitä maksuja pyritään välttämään. Eli on tietty raja, mihin asti voidaan mennä. Se, että vapautettaisiin jokin yritys kokonaisuudessaan jostakin maksusta, mielestäni ei ole hyvää politiikkaa, koska kyllä lähtökohta pitäisi olla se, että jokaisen yrityksen pitää ainakin jossakin määrin kantaa vastuuta.

Mutta haluan joka tapauksessa korostaa sitä erityisesti, että totuus on se, että jos ajattelemme pientä yritystä, sen mahdollisuudet palkata ensimmäinen tai toinen työntekijä yritykseen ovat huomattavasti pienempiä, ja siitä syystä näitten yritysten työnantajakustannuksia pitäisi pyrkiä

alentamaan. Sen sijaan niiltä yrityksiltä, jotka ovat liikevaihdoltaan suuria ja joissa on massa-tuotannon etuja, on mahdollisuus mielestäni selvästi pyrkiä perimään suurempia työnantajamaksuja.

Ed. T e n i l ä : Rouva puhemies! Ed. Soininvaaralle totean, että tässä on haettu näitä malleja varmasti monellakin taholla, miten pk-sektoria voisi auttaa myös välillisten työvoimakustannusten alentamisen osalta. Siinä malleja ei sitten loppujen lopuksi ole kovin monta. Siellä on liikevaihto, tase tai palkkasumma. Näissä monissa maksuissa on päädytty palkkasummaan niin kuin työttömyysvakuutusmaksussakin. Muuta oikein ei ole löytynyt, mikä kestäisi kaiken kriittisenkin tarkastelun.

Toteaisin tähän keskusteluun vielä kuitenkin sen, että keskustan porras on liian iso, alle 6 miljoonan palkkasumma kokonaan maksutta. Se tarkoittaa 40—50 työntekijää, niin isoa yritystä. Jos se olisi 3—5, olisin valmis tukemaan esitystä, siinä alkaisi olla jo mieltä. Siellä on ne vaikeudet työllistää ensimmäisiä ihmisiä, mutta näin isot yhtiöt voivat jo jotakin maksaa. Isoilta voi ottaa enemmän, koska nehan saavat nyt isoja voittoja eivätkä käytä niitä välttämättä lainkaan investointeihin kotimaassa, kuten nyt hyvin nähdään.

Ed. Sasille totean vielä, että on se kummallinen teidän ilonne, kun te voitte löytää iloa Emunne osalta siitäkin, että ei päästä alentamaan työttömyysvakuutusmaksuja, vaikka työttömyys laskee.

Ed. K a l l i s : Arvoisa rouva puhemies! Edistystä on tapahtunut, kun kristillisen liiton esittämä ajatus tuntuu 15 sekuntia hyvältä esitykseltä. Minä luulen, että kun tästä pääsisi vähän enemmän puhumaan, se 15 sekuntia pitenis huomattavasti.

Ed. Soininvaara, ongelmahan on siinä, että työttömyysvakuutusmaksu menee nyt kassan kautta työttömälle eikä yhteiskunnassa tapahdu yhtään mitään. Meidän mallissamme se sama rahasumma menisi suoraan sille työttömälle ja samanaikaisesti työntekijä tekisi sitä summaa vastaan työtä. Näin kansantulo kasvaisi. Siihen me ilmeisesti kaikki pyrimme. Kun kansantulo kasvaa, silloin on enemmän jaettavaa. Minä olen täysin vakuuttunut siitä, että tämä meidän mallimme on erittäin hyvä. Se on myöskin toteuttamiskelpoinen. Ei tarvitse erottaa, keitä me olisimme työllistäneet, jos ei tämä mahdollisuus

olisi ollut voimassa, ja keitä me olemme työllistäneet näillä rahoilla. Ei sellaista eroa tarvitse tehdä, kun kokonaistulo kasvaa. Enkä pidä myöskään mahdottomana, ettei voisi erottaa. Sanoin, että tätä mallia voi monella tavalla jalostaa, voi vaikkapa tehdä niin, että se edellyttää että kortistosta otetaan työtön.

Ed. Saarnio: Arvoisa rouva puhemies! Haluan myös kantaa korteni kekoon keskusteluun tästä kristillisten työllisyysmallista. Haluaisin muistuttaa siitä, että vuonna 1996 yritykset saivat eri teitä tukea runsaat 14 miljardia ja niillä syntyi 35 000 työpaikkaa. Ilmeisesti matematiikka 9 miljardista ja 90 000 työpaikasta ei sinänsä pidä paikkaansa.

Mutta sinänsä olen tavattoman iloinen siitä, että kristillisillä on tällaista luovaa mielikuvitusta, miten työttömyyttä voitaisiin poistaa. Yksi malli voisi olla myös kuluttajien kannalta se, että poistettaisiin tulovero, jolloin kulutusta voitaisiin lisätä niin paljon, että syntyisi työpaikkoja. Kyllä näitä malleja on.

Minusta tässä työllisyyden alentamisessa pitäisi olla luovaa mielikuvitusta ja suoraan sanoen luovaa hulluutta, jotta pääsisimme parempaan tilanteeseen kuin tänä päivänä on. Siinä mielessä tämä on ihan terveellistä ajattelua mutta ei välttämättä kestä ihan kriittistä tarkastelua.

Ed. Elo : Puhemies! Toisin kuin ed. Saarnio en minä usko, että hulluudella me pystymme luomaan yhtään uutta työpaikkaa, ei edes luovalla hulluudella. Kyllä me kansanedustajat ja poliitikot luultavasti tarvitsemme vähän enemmän taloustietoa ja sitä kautta taloudellista pohdiskelua ja ehkä sitten parannusta tähän tilanteeseen.

Mitä tulee työttömyysvakuutusmaksuun, olen kyllä ed. Sasin kanssa siitä samaa mieltä, että se on nurinkurinen. Oikeastaan viime vaalikaudellahan kaikki verot ja veronluonteiset maksut alkoivat kohota silloin, kun työttömyys alkoi jo nousta. Kun nostettiin näitä maksuja, myös työttömyysvakuutusmaksuja ja veroja, kiihdytettiin vain sitä alamäkeä ja tehtiin minus-ta — olen sen todennut monta kertaa — suuria virheitä. Nyt meidän suurin virheemme tällä hetkellä on se, että me emme uskalla, me poliitikot, hallitus ja eduskunta, tehdä riittävästi johtopäätöksiä siitä, mitä pitäisi tehdä.

Minusta sillä, että keskusta nyt ehdottaa täällä porrastuksen jyrkentämistä, ei ole kovin suurta merkitystä. suurin merkitys on se, että meidän

verorasituksemme, erityisesti tuloverorasitus palkansaajille, on aivan liian kireä. (Ed. Kääriäinen: Pudottakaa sitä!) — Ed. Kääriäinen, on nyt ainakin jotakin tehty verrattuna siihen kaameaan aikaan, jota ed. Kääriäinen oli täällä ajamassa viime vaalikaudella; jotain parannusta on saatu. Mutta se viesti minulla edelleen on, että veroja pitäisi selvästi alentaa.

Esimerkiksi jo tässä lähetän sen viestin myöskin valmistelulle, kun nyt on tarkoitus ottaa takaisin se veroalennus muun muassa energia- ja ympäristöveroina, pahoin pelkään, että sekin kohdistuu kuluttajiin. Toivonkin, että erityisesti suuryritykset joutuisivat nyt entistä enemmän maksumiehiksi, koska siellä on todellista veronmaksukykyä. On todettu, että suuryritykset ovat saaneet 40 miljardin markan helpotukset viiden viime vuoden aikana. Kyllä nyt täytyy lähteä siitä, että nämä pörssiyritykset tulevat myöskin mukaan kansantalouden talkoisiin. Siinä mielessä olen vahvasti sitä mieltä, että uskallusta pitäisi enemmän olla verorasituksen alentamiseen.

Ed. K a l l i s : Arvoisa rouva puhemies! Jos olisi vain yksi malli, silloin siitä yhdestä mallista voisi aika paljon keskustella. Voisi sitä yrittää kehittää paremmaksi.

Ed. Saarnio, jos sillä 14 miljardilla, niin kuin te sanoitte, on työllistetty 35 000 — minä lähdän siitä, että teidän väitteenne pitää paikkansa — niin jos sillä summalla olisi työllistetty 200 000, ei kristillinen liitto mitään esitystä tekisi, ei varmastikaan. Mutta juuri siitä syystä kun te sanoitte, että 14 miljardilla on saatu vain 35 000 työpaikkaa ja kun 9 miljardin työttömyysvakuutusmaksuilla ei ole saatu yhtäkään työpaikkaa syntymään, ei yhtäkään, vaan ne ovat menneet kassojen kautta työttömille, niin kannattaa silloin miettiä, voisiko sitä 9 miljardia käyttää tehokkaammin. Kun sanoin, että se menisi sille samalle työttömälle henkilölle, mutta ei kassan kautta vaan suoraan, niin minä en ymmärrä, miten tätä ei ymmärretä.

On aivan selvä asia, että valtaosa työnantajista käyttäisi tätä vaihtoehtoa ja työllistäisi. Mutta myönnän, sen olen aina sanonut, että se on verovarojen käyttämistä työllistämiseen mutta varsin järkevää sellaista.

Ed. L i n d q v i s t : Arvoisa rouva puhemies! Tuntuu hiukan käsittämättömältä tämä keskustelu; kaikki yritykset ovat vuosikautia viestittäneet, että nimenomaan välilliset työvoimakus-

tannukset ovat suurin este työllistämislle. He eivät varsinaisesti palkkoja arvostele liian suuriksi vaan nimenomaan välillisiä kustannuksia. Meillä pitäisi olla rohkeutta alentaa niitä ja luottaa siihen, että tämä pitää myös paikkansa ja syntyy pysyviä työpaikkoja.

Tämä nykyinen työvoimapolitiikkahan johtaa yhä vain enemmän siihen, että ihmisiä kierrätetään aina vain enemmän. Samoin se johtaa kokonaisveroasteen kasvamiseen. Nyt jo on 1,5 prosenttiyksikköä korkeampi veroaste kuin oli Lipposen hallituksen aloittaessa, ja jos nämä kaikki siirretään niin energia- kuin kaikkiin muihin maksuihin kuntatasolla, niin uhkana on kyllä, että esimerkiksi palvelualat eivät elvy sillä tavoin kuin on odotettu, koska ihmisten maksukyky ei helpotu. Nimelliskorotukset eivät tuota mitään, kun toista kautta otetaan enemmän maksuina. Jos työllistävää politiikkaa halutaan tehdä, niin se merkitsee juuri sitä, että yrityksillä on mahdollisuus palkata henkilöitä säännölliseen työsuhteeseen.

Ed. U o t i l a : Arvoisa rouva puhemies! Kysymys on verotuksen tasosta mutta myös verotuksen ja sivukulujen kohdentumisesta. Kyllä palkkasummaan perustuvat sivukulut ja maksut rankaisevat suoraan työvaltaista toimintaa. Ne kannustavat ja jopa kiihottavat tätä kautta työvoiman korvaamiseen esimerkiksi automaatiolla. Kyllä tältä osin ainakin vasemmistoliitto on johdonmukaisesti ollut vaatimassa, että pitäisi kehitellä malleja, joissa sivukulu määräytyisi jollain muulla taloudellisella tunnusluvulla kuin palkkasummalla, esimerkiksi käyttökatteella, liikevaihdolla tai jollain muulla tunnusluvulla tai niiden yhdistelmällä, kuitenkin niin, että se kohdistuisi nykyistä selkeämmin pääomavaltaiseen tuotantoon ja suosisi sillä tavalla työllistämistä ja työpaikkoja.

Nämä ovat vaikeita kysymyksiä eikä mitään yksiselitteistä mallia ole pystytty tähän esittämään, mutta tähän pitäisi edelleen pyrkiä, koska muulla tavalla me itse asiassa koko ajan hyväksymme sen, että on erittäin edullista korvata ihmistyövoima automaatiolla ja koneilla.

Ed. S a a r n i o : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Uotila vei pitkälti suustani niitä ajatuksia, joita olisin esittänyt. Mutta ed. Kallikselle toteaisin sen verran, että en suinkaan halunnut kritisoida tapaa, jolla olette tehneet tämän esityksen, vaan ennen kaikkea sitä, mihin se johtaisi. Kannattaa muistaa, että tällä 9 miljardilla markalla, mistä

on kysymys, on pidetty myös työttömiä hengissä. Ei se raha aivan hukkaan ole mennyt siinä mielessä, ja sekin velvollisuus ja vastuu meillä tässä yhteiskunnassa joka tapauksessa on.

Kun puhuin luovasta hulluudesta, en suinkaan tarkoittanut sillä ed. Eloa vaan kaikkia meitä muita, jotka mietimme sinisiä ajatuksia siitä, minkälaisia uusia keinoja työllistämiseksi voisimme kehittää, jotka keinot toki ovat kaikkien talouspolitiikan lakien alaisia.

Ed. Elo : Rouva puhemies! Olisi joskus mielenkiintoista kuulla ed. Saarnion sinisiä ajatuksia mutta hyvä, kun nyt kuitenkin kuulee, että niitä ajatellaan.

Ed. Lindqvist puhui täällä, että pienet ja kesisuuret yritykset vastustavat erityisesti välillisiä maksuja, niin sanottuja sosiaaliturvamaksuja. Tämä on esimerkiksi keskustan viimeaikainen puheenaihe ollut jo pitkään. Nyt tietysti kysymys on siitä, että jos halutaan alentaa sosiaaliturvamaksuja, niin sitten seuraava askel on se, että pitää myös alentaa sosiaaliturvaa, mutta sitä keskustan edustajat eivät ole ehdottaneet. (Ed. Kääriäinen: Ei ole siitä kyse vaan siitä, kuka maksaa!) — No en ole kuullut ehdotuksia siitä, miten tämä nyt sitten kerätään. Minusta tämä on erittäin tärkeää. Kun keskusta nyt työreformia markkinoi, niin kannattaisi myös ilmoittaa, miten keskusta kerää tämän sosiaaliturvan, vai onko se tosiaan sitä mieltä, että alennetaan sosiaaliturvaa. Sekin kannattaisi rehellisesti sanoa, jos olette sitä mieltä, ed. Kääriäinen.

Mitä ed. Uotilan puheenvuoroon tulee, niin ehdottomasti olen samaa mieltä ed. Uotilan kanssa. Se, miten verotus kohdentuu, on erittäin tärkeä asia. Kyllä olen sitä mieltä, että palkan- saajien verotus on ehdottomasti liian korkealla tasolla, samaten eläkeläisten ja työttömien verotus. Mutta meillä on suuryritykset, niin kuin me olemme todenneet. Sieltä on varmasti tuloja saatavissa. Etuuksia näille yrityksille on tullut aivan kohtuuttomasti. Suuria omaisuuksia voitaisiin verottaa jne. niin kuin Ruotsissa tehdään. Mutta Suomessa näyttää valtiovarainministeriön virkamiehiltä puuttuvan nämä siniset ajatukset, jotka kohdistuvat muuhun kuin palkkatulojen verottamiseen. Kyllä pääomaverotus varmasti nousee eduskuntavaalitaistelussa vahvasti esille, se, että suuria yrityksiä tulee verottaa enemmän kuin pieniä yrityksiä jne. Kyllä veropohjaa Suomesta löytyy, kun katsotaan tämän päivän pörssi-tilastoja.

Ed. Kuosmanen : Arvoisa rouva puhemies! Tällä vuosikymmenellä yrittäjien ja työnantajien sivukulut ovat nousseet 10 prosenttia. Edellisen hallituksen aikana ne nousivat 7 prosenttia ja tämän hallituksen aikana 3 prosenttia. Nyt on käsittelyn alla työttömyysturvamaksu. Tällä hetkellä se on alle 5 miljoonan palkoista 1 prosenttiyksikköä, jota nyt ollaan alentamassa vain 0,1 prosenttia, ja yli 5 miljoonan palkkojen 4 prosentista ollaan nyt siirtymässä 3,9 prosenttiin.

Arvoisat edustajat! Jos me haluamme työllisyyttä parantaa tässä valtakunnassa, meidän on se tehtävä yrittäjiä ja työnantajia kuulemalla. Ei auta, että pyöritetään koko ajan vanhaa mallia eikä yhtään uutta oikeaa työpaikkaa synny tähän valtakuntaan. Eli henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että sitä Tanskan-mallia pitäisi meiläkin kokeilla: Ensimmäisen vuoden aikana yhteiskunta maksaa alle kymmenen hengen yrityksissä kaikki sivukulut, seuraavan vuoden aikana puolet sivukuluista ja kolmannen vuoden aikana yhden kolmasosan. Olen aivan vakuuttunut, että sillä mallilla uusia työpaikkoja saadaan mahdollisimman nopeasti. Eli tämä höpötys täällä, että yrittäjiä täytyy kivittää aina, minun mielestäni pitäisi lopettaa.

Ed. Lindqvist : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Elo arvosteli puheenvuoroani, jossa en ehtinyt tuoda esille sitä vaihtoehtoa, jota olemme halunneet viedä eteenpäin. (Ed. Elo: Mikä se on?) Vaihtoehto syntyy siitä, että meillä on aktiivinen työpolitiikka, joka suosii nimenomaan työpaikkojen syntymistä eikä sitä, että meillä on keinotekoisia työpaikkoja. Se antaa takaisin juuri sen rahan. Kun sosiaalikulut kasvaneet, ne ovat kasvaneet juuri siitä syystä, että hoidamme työttömyyttä. Meidän pitää hoitaa työllisyyttä. Siinä on hallituksen työvoimapolitiikan ja keskustan työvoimapolitiikan iso ero. Eli tarvitaan aktiivista työllistämistä.

Ed. Tennilä : Rouva puhemies! Ed. Kuosmaselle totean, että kun te kannatatte Emua, niin teidän olisi kannattanut huomata, että Emu-puskurineuvotteluissa myös teidän tahonne oli sopimassa siitä, että työttömyysvakuutusmaksuja pidetään nykyisellään aina hamaan kaukaiseen tulevaisuuteen saakka, kun näitä puskureita tehdään, vaikka työttömyys vähän laskeekin. Teidän pitää olla johdonmukainen, joko te kannatatte Emua tai sitten joustavia maksuja. Tässä se todellinen tilanne eduskunnan kannalta on, ne on lyötty lukkoon moniksi vuosiksi eteenpäin.

Keskustan esityksestä totean vielä toistamiseen sen, että se on säveleltään oikea mutta liian raju. Se porras on nyt liian korkealla, kun se on 6 miljoonassa ja siellä on 40 työntekijää. Jos olisi 2–3 työntekijää, niiden firmojen maksuvapautusta voisin jo kannattaakin. Keskustan esityksessä on, ed. Elo, kyllä se hyvä puolensa, että siellä on ehdotus suuryhtiöiden maksujen korottamisesta. Se on aika mielenkiintoista tietysti ja erikoistakin, kun tämä esitys tulee keskustalta tässä eduskunnassa.

Ed. L ä m s ä : Arvoisa puhemies! Täällä on tullut esille, että tämä johtaisi siihen, että sosiaaliturvaa olisi alennettava, niin kuin ed. Elo mainitsi. Siitä ei todellakaan ole kysymys. Tämä malli on kustannusneutraali.

Kyllä on lähdeittävä siitä, että pitkällä tähtäyksellä tarvitaan koko työttömyysturvan rahoituksen uudelleentarkastelua. Tässä vaiheessa on kyllä kiinnitettävä huomiota työnantajamaksujen raskautuksen jakamiseen erikokoisten ja erilaisen maksukykyyn omaavien yritysten välillä. Pääomavalttaisten suuryritysten maksukyky on olennaisesti parempi kuin pienempien työllistävien yritysten, joita palkkasumman mukaan määräytyvät maksut rasittavat suhteellisesti enemmän. Haluan huomauttaa, että olemme esittäneet tämän mallin jo aikaisemminkin, mutta täällä sitä on kuitenkin vastustettu. Minusta tähän suuntaan, mikä meidän esityksemme on, tulisi todella edetä.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Kun kuuntelen ed. Kuosmasta ja kun kuuntelen keskustan puheenvuoroja, havaitsen, että siitä syntyisi yhteismalli, joka johtaisi Suomen kaaokseen. En mitenkään jaksa ymmärtää sellaista ajattelutapaa, että yhteiskunnalle säilytetään sillä tavalla yksioikoisesti lisämaksuja kuin ed. Kuosmanen sanoo. En liioin ymmärrä sitä kepun ajattelutapaa, joka tekee näitä miljoonarajoja tällä tavalla, niin kuin siellä on tehty.

Mutta ed. Tennilällekin haluaisin sanoa sen, kun hän kytkee Emun ja työttömyysvakuutuksen, että hän kytkee nämä asiat sillä tavalla väärin päin, että nämä eivät ole naimisissa keskenään, vaan Emu-ratkaisu kulkee omaa latuaan ja meillä on erinomaisen hyvät mahdollisuudet operoida työttömyysvakuutusmaksulla juuri sillä tavalla kuin kansallisesti haluamme tehdä.

Mitä tulee suuryhtiöihin, niin hieman pelkään, että tässä yleisessä yrittäjäystävällisyydessä mennään yli siitä, mistä aita on matalin, eli

syntyy jonkinlainen kammoliike suhteessa suuriin yrityksiin, jotka kuitenkin, kun katselemme kansantuotettamme ja myös sitä, miten Suomessa työllistetään, ovat selkäranka tälle isänmaalle.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ed. Kuosmanen puhui tapansa mukaan vakaumuksen äänellä, ja olin vähällä uskoakin häntä, mutta sitten kuitenkin palasin tuolle selvemmälle puolelle. Hän ilmeisesti tarkoitti, että aloittavalla yrittäjällä, jolla on enintään kymmenen henkeä työssä, ensimmäinen vuosi on vailla sivukuluja ja seuraavana vuonna on vain puolet ja tällä tavalla. Ehkä hän tarkoitti, että tietyllä tavalla pökätään tätä toimintaa liikkeelle, mutta tuleehan neljäs ja viideskin vuosi, jolloin palataan arkeen ja silloin kysytään, että ”entäs nyt Niskavuori”, mitenäs nyt tehdään.

Kyllä minä olen sitä mieltä, ettei kukaan perusta yritystä sillä perusteella, että saa ensimmäisen ja toisen vuoden alennetuilla sivukulukustannuksilla ja myöhemmässä vaiheessa palataan täyteen maksukantaan. Nämä ovat minun mielestäni samanlaisia haaveita vähän kuin se, että vähän työllistävää hyvitellään ja sellaista, joka työllistää todella paljon, rangaistaan. Ed. Kuosmanen esitys on vähän samanlainen, kaikella kunnioituksella.

Edelleen arvostan teidän näkemyksiänne, mutta olen eri mieltä.

Ed. K u o s m a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Tarkennan esitystäni: Jos alle kymmenen hengen yritys ei irtisano vanhoja työntekijöitä, vaan työllistää työttömän, minun mallillani yhteiskunta maksaisi ensimmäisenä vuonna kaikki sivukulut, toisena vuotena puolet ja kolmantena kolmasosan. Tämä tulisi yhteiskunnalle puolta halvemmaksi kuin maksaa työttömälle kotiin työttömyyskorvaus.

Jokainen meistä tietää, että tilanne on vuonna 2005 sellainen, jos työttömyys tällaisena jatkuu, että työntekijöiden ammattitaito ruostuu eli tulee väliinputoajaporukka. Vanhat kun jäävät eläkkeelle, uudet työntekijät eivät voi jatkaa ammattia, koska heillä ei ole ammattitaitoa siihen. Sen vuoksi olisi erittäin tärkeää, että työttömille järjestetään työtä.

Kun näillä vanhoilla malleilla ei työttömyyttä ole ollenkaan onnistuttu hoitamaan, ei edellisen eikä tämän hallituksen aikana, totta kai meidän pitää kokeilla uusia keinoja.

Sen verran tuposta, että tupo on hyvä asia, mutta kun julkisuuteen informoitiin tätä asiaa,

niin ensimmäiseksi saatiin tietää, että työntekijöille annetaan jonkinmoinen palkankorotus, joka on ok, ja sitten verohelpotus. Mutta seuraavaksi kävi ilmi, että yrittäjien verotus kiristyy entisestään. Se on sanoma yrittäjille, ettei tässä valtakunnassa kannata yrittää. Itse olen ollut keskisuuri yrittäjä 27 vuotta ja nyt, kun olen ollut edustajana kaksi vuotta, en enää uskaltaisi käydä yrittäjäksi.

Ed. K u i s m a : Arvoisa puhemies! Täytyy tukea ed. Kuosmasta. Hän on ainut keskusteluun osallistujista, jolla on jotain kokemusta yrittämisestä ja näyttöä menestyksestä. Hän puhuu todella käytännön kokemuksesta.

Omat kokemukseni ja tietonikin kertovat, että ennen yrittäjille kannattaisi antaa alussa helpotuksia maksuista kuin pannaan satoja ja tuhansia miljoonia kaikenlaisiin tukipalveluihin ja neuvontoihin. Ei sinne tarvitse syyttää rahaa, vaan pienentää valtiolle otettuja rahoja. Tämähän on nurinkurista. Ensin yrittäjälle tyrkytetään rahaa, mutta sitten otetaan se takaisin. Eli toisin päinhan asiat pitäisi järjestää. Siinä mielessä ed. Kuosmanen tässä asiassa ja periaatteessa, että annetaan mieluummin helpotuksia kuin tukia, on kyllä täysin oikeassa. Tällaisia konsteja pitäisi kokeilla.

Valitettavasti niin tuporatkaisu kuin Emupskuriratkaisu nostavat työvoiman bruttokustannuksia. Sehän johtaa sekä työnantajamaksujen että palkansaajien veroluontoisten maksujen nousemiseen, ja siinä mielessä molemmat ratkaisut vähentävät edellytyksiä työllistää.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Täällä keskusteltiin lyhyesti myös siitä, miten suuryrityksiin pitäisi suhtautua ja miten ei. Mielestäni edelleenkin on ongelmallista, että meillä on suuria yrityksiä, jotka tekevät erittäin suurta ja hyvää tulosta, ja niiden omistus on yhä enemmän kansainvälistynyt, mutta niitä ei ole ikään kuin saatu mukaan yhteisiin talkoisiin yhteiskunnan talouden pelastamiseksi. Silloin nimenomaan pitäisi kiinnittää huomiota siihen, miten voimme verotusta kohdistaa myös niihin. Robottivero, tai miten sitä kutsutaankaan, on yksi tärkeä osa asiaa. Mielestäni tämä on hyvin tärkeä kysymys kaikkien kansalaisten oikeuksien kannalta.

Ed. E l o : Puhemies! Mitä tulee siihen, miten työllisyyttä saadaan paremmaksi, niin oma käsitykseni on se, että suomalaista kysyntää pitää pystyä lisäämään. Suomalaisilla kuluttajilla pi-

tää olla enemmän mahdollisuuksia käyttää rahaa, ja sitä tapahtuu vain sillä, että annetaan verohelpotuksia nimenomaan tuloverotukseen.

Ed. Kuosmanen, kyllä suomalaiset yrittäjät ovat keskimäärin varsin tyytyväisiä tämän päivän yhteiskuntaan, ehkä vähän liiankin tyytyväisiä. Siinä mielessä minä korostan kysynnän merkitystä, vaikka monen mielestä kysynnän merkityksen korostaminen on vähän vanhanaikaista. Ei Suomen talous pienellä ja keskisuurella yritystoiminnalla lähde käyntiin, jos ei ole kuluttajia, jotka pystyvät aidosti lisäämään kulutusta.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy ensimmäisen lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1 §

Keskustelu:

Ed. L ä m s ä : Arvoisa puhemies! Ehdotan vastalauseessa olevaa pykälämuotoa.

Ed. K a l l i s : Rouva puhemies! Kannatan ed. Lämsän ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Lämsä ed. Kalliksen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Lämsän ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 104 jaa- ja 35 ei-ääntä; poissa 60. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

2 §, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

toisen lakiehdotuksen 1—10 §, johtolause ja nimike sekä

kolmannen lakiehdotuksen 25 ja 30 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Poisto päiväjärjestyksestä

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan 9) asia.

10) Hallituksen esitys laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys 111/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 35/1997 vp
Lakialoite 5, 6, 10, 32, 43, 85, 100, 118/1997 vp
Toivomusaloite 13, 20, 21, 35, 40/1996 vp, 33, 37, 51, 52, 60/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

11) Hallituksen esitys energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Hallituksen esitys 194/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 36/1997 vp
Lakialoite 114/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.59.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen
